השוחט והמעלה פרק שלשה עשר זבחים קיא.

בקרבו נסכים במדבר **קא** מיפלגי. פי' נקונטרס ותרוייהו אית להו ים שיעור למים ואי אפשר לומר כן דר"ל על כרמין סבר אין שיעור אלא תרוייהו סברי אין שיעור ואלשת לוגין דתנא קמא לאו דוקא [ז]: **במה** גדולה ובמה קטנה. יש מפרשים דבמה קטנה שעת איסור ואיסור הכמות ובמה קטנה שעת היתר ופירוש הקונטרס עיקר דתרוייהו [ח] היתר הכמות אלא דבמה גדולה היא במת ליבור ובמה קטנה היא במת יחיד ואע"ג דרבי ישמעאל אמר להטעינה נסכים לבמה גדולה וברים מוסכות לאחר ירושה ושיבה כדפירש הקונטרס וכדתניא בספרי ובפרק קמא דקדושין (דף ל.), ואז נאסרו הכמות שבאו [ט] לשילה ומ"מ [י] אף כשהותרו אחרי כן בנוב וגבעון מודה רבי ישמעאל דבמת ליבור טעונה נסכים:

לדברי רבי ישמעאל לא קרבו נסכים במדבר. בקדושין (ג"ז סס) פירש הקונטרס דלכולי עלמא קרבו בקרבן ליבור ואינו יודע מי הזקיקו לכך ומאי משום דקפיד בסיפרי אמר אחד מתלמידי רבי ישמעאל בא הכתוב ללמדך על הנסכים שלא נאמרו אלא בבמה גדולה ולא מביאתן לאחר חיי לשון הקונטרס דפירש בקדושין (ג"ז סס:) ר' ישמעאל סבר לא קרבו נסכים במדבר ואף על גב דכתיב במילואים חיי אשר תעשה על המזבח וכתיב בה נסכים בעולת תמיד בקרבן ליבור הוא דהוי אבל היחידים לא נתחייבו בנסכים אלא מביאתן לאחר ירושה ושיבה: **קרבו** נסכים במדבר. ליחיד, משקרבי לרבים (קדושין לז:) כשהוא אומר אל ארץ מושבותיכם. כלל מקום קלתר, וכנמת יחיד כטוכנת כלל מוכנות סכנות מדבר, ואלו דמליה בכולת אלתר, ר"ק עד עכשיו איתם בתשבן דאמרות שהמנות נאמרו לגן הקרבתם נסכים אלא בכמות ליבור ומשמעותי לאחר כל ר"ד שנה אלא הוקנו מקום אילה והיו שוכנים בגלגל מרוחים בתלמה הקל שאותרו הכמות. בא כתוב זה ללמדנו כי מבוטלו אל אלתר ואבאל בכמת יחיד מוחמת אף היא הנסנון נסכים (קדושין לז:): **ובמה** מילי הבכרים (ב"מ ס.): מלך בחרון. כתיב אפי ישמט (משלי מ"ו): **השוחט את העוף בפנים והעלה בחוץ** (לעיל קו.): **מתני'** המולק את העוף בפנים והעלה בחוץ **מלק בחוץ** והעלה בחוץ פטור [יא] **השוחט את העוף בפנים והעלה בחוץ פטור**

בקרבו נסכים במדבר פליגי. ותרוייהו אית להו ים שיעור למים [ז] וכי מלי טפי לא קדשיהו כלי. ותנא קמא דמחייב לא בעי נסכים קדושת כלי לחייב עליהן בחוץ דקסבר קרבו נסכים בהלל מועד שבמדבר כל הרגעים שנה הילכך ביאת הארץ המאוחרה בפרשת נסכים בשלח לך ללמדנו בא שבשנע של חילוף הארץ כשהיו בגלגל והותרו הבמות כדתנן בפרק בתרא (לקמן דף קיב:) תהא במה קטנה של כל יחיד טעונה נסכים דמשום במת ליבור לא מיקטריך למימר ביאת הארץ דהא מן המדבר נתחייבו בכך וכיון דבמות יחיד טעונין נסכים והתם כלי שרת ליכא דלאמר בפרק בתרא (לקמן דף קיג.) אמר רבי נמי מיחייב עלייהו בשעת איסור הבמות אלא קדוש כלי הוא ל' ובשעת היתר הבמות קריבין אלא קדושת כלי דלאמרן לעיל [קח:] בתעלן על גבי סלע משום דהויא הקרבה בבמת יחיד בשעת היתר הבמות מיחייב עלה בשעת איסור דהא נפיש אם עלה לא ירד דלאמרן לעיל (דף פד:) מנין ליזלא אם עלה לא ירד שהרי יוצא כשר בבמה. ור' אלעזר סבר לא קרבו נסכים במדבר וביאת הארץ המאוחר בנסכים לאחר ירושה ושיבה לאחר שקבעו משכן בשילה [ד] הוא דמחייבו לפיכך הוצרכה ביאת הארץ לכתוב [ה] משום שכל הרגעים שנה שבמדבר לא קרבו [ו] בנשכן ובא הכתוב לחייבו [ז] בשילה ובית ושמה [ח] בעולמים ולא בשילה [ט] ומשום הכינוס והחילוק בבמות הקטנות הילכך לא קרבו נסכים בבמה קטנה שהיא [י] שלא בכלי שרת ואי אפקיעהו בשאין מוקדשין בחוץ לא מיחייב עלייהו והכי נמי אמרינן לקמן דמאן דבעי קדושת כלי בנסכים סבר לא קרבו נסכים במדבר: **רבינא אמר בלמדין ניסוך המים כו'.** ולר"ע קרבו נסכים במדבר וביאת הארץ המאוחר בנסכים לבמה קטנה אחת וקרבו בבמה בלא קדוש כלי ומיהו בניסוך המים לא אשכחן דהא חוזת ליבור הן ולא קרבו אלא בבמת ליבור בכלי שרת והא פליגי תנא קמא סבר למדין ניסוך המים מניסוך היין לחייב בחוץ ואפי' לא קדשו בכלי ורבי אלעזר סבר אין למדין וניסוך היין הוא דמחייב בחוץ בלא כלי אבל ניסוך המים קדשו אין לא קדשו לא: **מאי ביניייהו.** במאי פליגי: **בירוצי המדות.** מה שלף על שפת הכלי. ותרוייהו קדושת כלי בעו מיהו רבנן סברי בירוצי מדות של לא נתקדשו ורבי אלעזר סבר לא נתקדשו ותוך כלי בעינן [ב] ופלוגתא דתנאי היא במנחות (דף פח.): **רבה בריה דרבא אמר.** תנא קמא לא בעי קדושת כלי ובקרבו נסכים במדבר קמיפלגי לתנא קמא קרבו לרבי אלעזר בר"ש לא קרבו כדפרישית: **ובפלוגתא דהני תנאי.** ר"א בר"ש [כרבי] דאמר אין נסכים בבמה קטנה הילכך לא אשכחן ניסוך בלא קדוש ות"ק כרבנן ס"ל דאמרי יש נסכים בבמת יחיד ואשכחן ליה בלא כלי שרת: **כי תבאו.** בפרשת נסכים כתיב בשלח לך: **להטעינה נסכים בבמה גדולה.** בא הכתוב ללמדך שלא קרבו נסכים במדבר ומשבאו לארץ נתחייבו בהן ובבמת ליבור ולא בבמת יחיד: **או אינו אלא בבמה קטנה.** דאילו בבמה גדולה במדבר נמי קרבי ומיהו עד השתא בבמה קטנה לא הואי דכל מ' שנה נאסרו הכמות משהוקם המשכן וכשנכנסו לארץ הותרו בשנים שכיבשו וחילקו ובא הכתוב להטעינם נסכים לקדשי במת יחיד: **כשהוא אומר** (ב) **אשר אני נותן לכם כו':** **ורבי עקיבא אומר להטעינה נסכים לבמה קטנה.** דאגדולה לא איצטריך דהא במדבר נמי קרבי: **או אינו אלא לבמה גדולה.** ואשמועינן קרא דלא קרבו נסכים במדבר: **בכל מושבותם.** דהיינו בבמת יחיד דאילו בבמת ליבור [ג] איכא אלא במקום אחד ור' ישמעאל משמע ליה מושבות לאחר ירושה ושיבה: **תנא ר' נחמיה.** בתמני' דכרי האומר בתיהו מקומן (לעיל דף נב.) שירי הדם מעכבין בחטאת הילכך עבודה היא להתחייב עליה בחוץ דרק מקלת דמים: **שירי מזה כן.** שאין מעכבין את הכפרה כלאמר בתיהו מקומן (שם) יכול יעכבו תלמוד לומר ואת כל הדם [ד] נתקו הכתוב ועשאו שירי מזה: הקטר איברים ופדרים אין מעכבין את הכפרה [ה] דאין כפרה אלא בדם: **ואם איתא.** דלרבי נחמיה מעכבין ימא ליה הני נמי [ו] כתחילת [ז] עבודה הן כשאר מתנות: **מחלוקת.** [ד] בתיהו מקומן דעיכוב שירים: **בחטאות הפנימיות.** כל מתנותיהן מעכבות: **וכי תניא הכא.** דאודאי ליה רבי נחמיה דשירי מזה הן בשירים החיצונים ומודה רבי נחמיה בהו דהמקריבן בחוץ פטור: **אי הכי.** אמאי אהדר ליה הקטר איברים יוכיח נימא ליה כי אמרי [ח] בפנימים ולא בחיצונים ואת אמרת לי חיצונים: ה"ג **אלא לדבריו דרבי עקיבא קא"ל.** לדידי שירים מעכבין לדידך נמי דאמרת שירי מזה הן הקטר איברים יוכיח: **מתני' מלק בחוץ.** נבלה היא שאין מליקה אלא בפנים לפיכך פטור על העלאתו ועל מליקתו נמי פטור כדאמרן ברש פירקין (דף קז.) **השוחט** ולא המולק: **השוחט את העוף בפנים.** פטור ושוב אינו רואי בפנים לפיכך פטור על העלאתו בחוץ. ואם תאמר והלא כל העולין בחוץ נפסלין ביציאתן וכל [ט] השוחט בחוץ פטור והא דתיינן על העלאתו התם דחמתא דרייה אבל לענין שאר פסולין מתקבל בפנים בעינן:

שחט

מסורת הש"ס

א) ע' לקמן קיח. ספרי שלח קי"ז, ב) ע"ז מנחות פח., ג) ירושי' מגילה פ"א פ"ז, ד) [לקמן קיח.] קידושין לז: ספרי שלח קי"ז, ה) יומא פ: [לעיל מב: נב: מנחות נח:] ירושי' יומא פ"ה ה"ז, ו) לעיל פה., ז) לעיל ו., ח) [לעיל מה:]

שינויי נוסחאות

א) ל"ל קמפלגי. ומן לתלן כמסוק (י"ש:מ): ג"ל רב פפא אמר כלי שרת מקדשין שלא מדעת איכא ביניהו מר סבר כלי שרת מקדשין שלא מדעת ואע"ג דלא מולאן לשם חב ומר סבר אין מקדשין אלא מדעת ואם מולאן לשום חב אין ואי לא לא רבינא (כ"י:ב: ב) ברה דרב יצחק (כ"י:ב: ג) [ש"מ]: ג) ג"ל רבא בריה דרבא (כ"י:ב וק): ד"ל רבה בריה דרבא (ש"מ: וכ"ה ברש"י). ד"ל נסמרי יד רב אחא בריה דרב איקא (ב"ש: ה) ג"ל במדבר (כ"י:ב וב"ש וכ"ה ברש"י): ה) ג"ל דתניא עולת במת יחיד איטה טעונה נסכים (כתה"י). [כמ"מ וק' ליתא במת]: ו) אינו אלא בבמה (כתה"י וב"ש. וכ"ה ברש"י). [כמ"מ לבמה כלל הענין]: ז) מיכות אל ארץ מושבותיכם וגו' נמתק (ש"מ. כתה"י): ח) מיכות הרי נמתק (ש"מ. כתה"י): ט) הדם שהן סוף עבודה כל"ל (ש"מ. כתה"י ופר"ד): י) נמי מתנה עבודה ניטו מיכנמת כל"ל (ש"מ. כתה"י ופר"ד): יא) ג"ל וכו' (כ"י:ב). יב"כ ברש"י ומתוס': יב) ג"ל א"ה נימא ליה כי אמרי אנא בפנימים אלא לדבריו כו' (ד"ה רש"ש ופ"ת ופ"מ. ובעי"ז בכ"ר ובר"ש). כאלר מתכ"ר הנוסח מתמוקן לפניו [ולא מתיבת שכמוכרים]. נמ"ל ולדבריו: יג) לחים ואין בלי שרת מקדשין אלא הראוי להן כ"ל (ש"מ): יד) בשילה ובבית עולמים הוא דנתחייבו ולא בשעת כיבוש (ש"מ): טו) ג"ל ליכתב (ש"מ): טז) קרבו נסכים במשכן (כ"י:ב): יז) לחייבן (כתה"י): יח) כמתק"ר וכ"מ בשעת: יט) שהוא בלא כלי שרת וכי אפקיעהו בשאינן מקודשין בחוץ (ש"מ): כ) נ"ב ומה שהוא בפנים בתוך הכלי אינו מתחייב עליו לפי שאין בו שיעור. מס' יסן (ב"ש וח"ג). [ס"ה נר' הגר' לוגין נתלה נתקדשו גם לרי"ש. רק כיוונתו על הכירוקין לגד הלא תימא ויקדשו מתמת שהן כתוך הכלי: כא) ג"ל ר"ג כשהוא אומר כו' ור"ל ל"ג אל תרץ מוסבותיכם. אלא ברים ליה מתוסבותיכם רק מלכם (באה"מ): כב) איבור לא היתה אלא כ"ל (ש"מ): כג) הדם ישפוך נתקו (כ"י:ב): כד) ג"ל תחילת (ש"מ): כה) אמרי אנא בפנימים (ש"מ): כו) ג"ל וכן (ש"מ): כז) ג"ל מוסף פ"ם ס"י ן ולפנינו הוא כתוס' לעיל קי ע"כ) וא"ת לת"ק דס"ל דלא בעי בנסכים קדושת כלי מאי שנא נסכים בכלי חול מקבלת דם בכלי חול דאמר רבא לעיל דקבלה בכלי חול לרבי פטור. וי"ל דלא דמי לקבלה בכלי חול בפנים ודרק בחוץ (דהתם) אין לנו לחייב מחמת דבשר בבמה הואיל וכבר נפסל בפנים ולא דמי לנסכים שמקריבין בחוץ בכלי חול דלא נפסלו בפנים הס"ד: כח) דתרוייהו בשעת היתר כמל"ל (באה"מ): כט) ג"ל כשכאו (באה"מ): ל) ג"ל מ"מ (ע"ק וב"ש):

ג) א ב מי' פרק יש מהלכות מעה"ק הלכה ג ד:
נא) גדה מי' סס פ"ח הל' יח:

תורה אור השלם

ו. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל אֶרֶץ מוֹשְׁבֹתֵיכֶם אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם: במדבר טו, ב

הגהות הב"ח

(א) גב' כדברי האומר שירי הדם מעכבי: (ב) רש"י ד"ה כשהוא אומר אל ארץ מושבותיכם אבר מי: (ג) ד"ה יפה לאתא ומי' הני נמי עבודה כל"ל ואינה מחילת נמתק: (ד) ד"ה מחלוקת דעיכוב שירים באיהו מקומן בשירים הפנימים מחטאת הפנימית:

מוסף רש"י

בירוצי המדות. כשמוליכין יין וממלא כלי ביזמר יש בו בירוצין, ואם מיד מערה בכלי גדול נמצאו בירוצין בתוכו, ואם לאו טיפל לאדון מאלכים (מנחות פח מכתי"ר): **לא קרבו נסכים במדבר.** ואע"ג דכתיב במליאים (שמות כט) וזה אשר תעשה על המזבח, וכתיב בה נסכים בעולת התמיד, בקרבן ליבור הוא דהוי אבל היחידים לא נתחייבו בנסכים אלא מביאתן לאחר ואילך לאחר ירושה ושיבה: **קרבו נסכים במדבר.** ליחיד, משקרבי לרבים (קדושין לז:) כשהוא אומר אל ארץ מושבותיכם. כלל מקום קלתר, וכנמת יחיד כטוכנת כלל מוכנות סכנות מדבר, ואלו דמליה בכולת אלתר, ר"ק עד עכשיו איתם בתשבן דאמרות שהמנות נאמרו לגן הקרבתם נסכים אלא בכמות ליבור ומשמעותי לאחר כל ר"ד שנה אלא הוקנו מקום אילה והיו שוכנים בגלגל מרוחים בתלמה הקל שאותרו הכמות. בא כתוב זה ללמדנו כי מבוטלו אל אלתר ואבאל בכמת יחיד מוחמת אף היא הנסנון נסכים (קדושין לז:): **ובמה** מילי הבכרים (ב"מ ס.): כשתמצא לומר. כשתדקדק ותבין מילי הבכרים (ב"מ ס.): מלך בחרון. כתיב אפי ישמט (משלי מ"ו): **השוחט את העוף בפנים והעלה בחוץ פטור.** מלק מלק (לעיל פח.):

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com